

LEESWIJZER

U vindt in dit document uitleg over welke aanduidingen in de handelsfase moeten worden aangebracht op de verschillende typen verpakkingen van groenten en fruit.

De eisen voor het aanduiden van verse groenten en fruit zijn vastgelegd in de Verordeningen (EU) nr. 543/2011¹ en nr. 1333/2011. Producten bestemd voor industrie of diervoeder vallen buiten de EU-handelsnormen. Deze moeten duidelijk aangeduid zijn als bestemd voor industrie, deze eisen, zijn weergegeven in informatieblad H. Bij het bepalen van de juiste aanduiding is het belangrijk om rekening te houden met het type product en de verpakking die wordt gebruikt. Er wordt onderscheid gemaakt tussen producten die vallen onder de Specifieke Handelsnorm, Algemene Handelsnorm of buiten de EU-Handelsnorm en er wordt gekeken naar welke type verpakking wordt gebruikt.

Onder welke norm vallen welke producten?

Onder de **Specifieke Handelsnorm (SHN)** vallen de volgende producten: aardbei, appel, citrusvruchten (nl. citroenen, mandarijnen & sinaasappelen), kiwi, paprika, peer, perzik & nectarine, sla & (krul)andijvie, tafeldruif, tomaat en groene banaan. De meeste overige producten vallen onder de **Algemene Handelsnorm (AHN)**. In informatieblad G vindt u informatie over de producten die buiten de **EU-handelsnormen** vallen.

Welke typen verpakkingen worden in de regelgeving onderscheiden?

Er wordt onderscheid gemaakt in de onderstaande vier typen verpakkingen:

① **Omverpakking (open of gesloten)**: Verpakking die los product omvat of waarin verkoopverpakkingen (gesloten of open) zijn verpakt.

Voorbeelden: fust met 5 kg tomaten, transportdoos met 10 x 500 gram mixpaprika's of transportdoos met stuksverpakkingen gesealde komkommers //.

② **Open verkoopverpakking**: open kleinverpakking bedoeld voor de consument.

Voorbeeld: open doosje aardbeien, open doosje bramen.

③ **Voorverpakking** (= gesloten verkoopverpakking): gesloten kleinverpakking bedoeld voor de consument.

Voorbeelden: flowpack stoplicht paprika's, netje uien, netje avocado's of gesloten doosje nectarines (punnet) //.

④ **Stuksverpakking**: individueel verpakt product.

Voorbeelden: een gesealde paprika of komkommer, pomelo in een netje, sla in folie, een bosje radijs in flowpack.

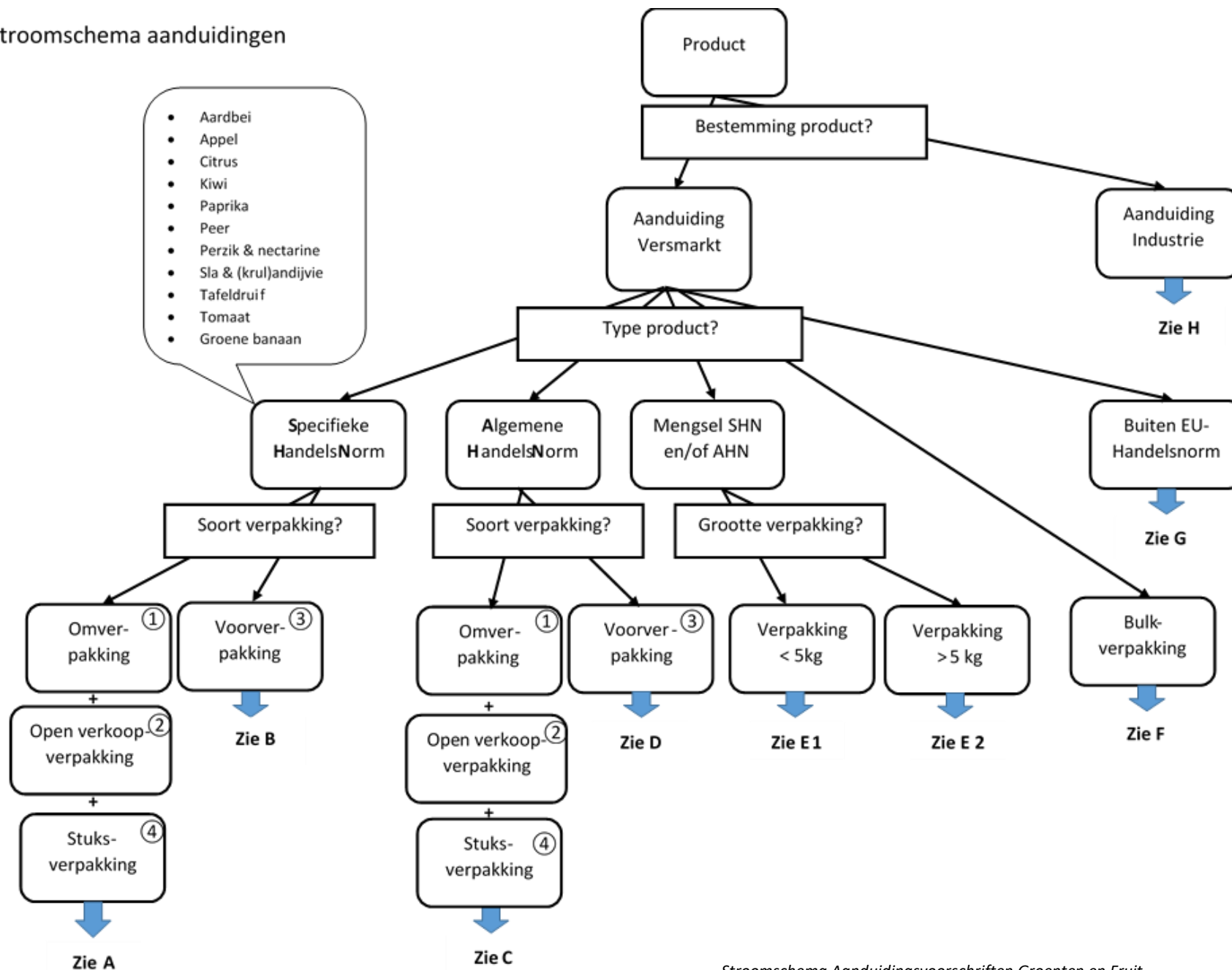
Om voor uw product en type verpakking te bepalen welke aanduidingsvoorschriften gelden, kunt u gebruik maken van het stroomschema op de volgende pagina. De nummers 1 t/m 4 verwijzen naar het type verpakking. De letters A t/m G verwijzen naar het informatieblad met aanduidingsvoorschriften dat voor u van toepassing is. Informatieblad F gaat in op de specifieke aanduidingsvoorschriften voor kuubskisten.

Een uitgebreide toelichting op de inhoud van de informatiebladen, achtergrondinformatie en uitzonderingen vindt u in het document 'Toelichting Aanduidingsvoorschriften'. Daarnaast vindt u ook een voorbeeldenboek met juiste aanduidingen per product/verpakkingscombinatie.

¹ (Per 1-1-2025 wordt deze verordening vervangen door EU-Verordeningen nr. 2429/2023 en nr. 2430/2023).

Stroomschema aanduidingen

Stroomschema Aanduidingsvoorschriften Groenten en Fruit

Informatieblad A : Specifieke Handelsnorm - omverpakking, open verkoopverpakking, stuksverpakking

VOORBEELDEN:

- transportdoos met 5 kg tomaten (omverpakking)
- open doosje aardbeien (open verkoopverpakking)
- sla in poly, gesealde paprika (stuksverpakking)

Aanduidingen op de verpakking moeten:

- juist zijn;
- geen aanleiding geven tot misvatting;
- op iedere collo vermeld zijn;
- deugdelijk aangebracht zijn;
- op één kant van de verpakking gegroepeerd zijn (één gezichtsveld dus nooit de binnenkant!);
- duidelijk leesbaar en onuitwisbaar aangebracht zijn;
- in één van de 24 officiële EU-talen vermeld zijn (zie ook Toelichting Aanduidingsvoorschriften).

VERPLICHTE AANDUIDINGEN IN HET ALGEMEEN:

Identificatie verpakker/verzender	Land van Oorsprong (Lvo)	Product- en handelskenmerken (zie ook aanduidingsvoorschriften per product)
1. NAW verpakker en/of verzender OF Term: 'Verp/verz' of 'Packed by': <ul style="list-style-type: none">▪ (NL) KCB 0000^a of▪ (NL) SKAL 0000^a of▪ (NL) GLN 0000^{a, b}	2. Term: 'Lvo' of 'Origine' + volledige naam (geen ISO-landencode)	3. Productnaam of afbeelding 4. Soort / variëteit / kleur vruchtvlees / handelstype 5. Klasse 6. Grootteklasse 7. Aantal stuks 8. Nettogewicht (enkel op verpakking groene bananen) 9. Naoogstbehandeling

^a = **Basis regel:** Voor alle verpakkingen, behalve voorverpakkingen, geldt als het land van oorsprong van het product verschilt van het land van verpakken/verzenden, dan moet het KCB-nummer, SKAL-nummer, GLN of een door een officiële dienst erkende code zoals opgenomen in de Code Mark Registry van de UNECE (<http://www.unece.org/trade/agr/usefulmaterials.html>), voorafgegaan worden door 'NL'.

Advies: Voor in Nederland verpakt product adviseert het KCB om altijd, ongeacht het land van oorsprong van het product, de toevoeging 'NL' voor het nummer op te nemen. Zo worden misverstanden voorkomen.

^b = Voor omverpakking, open verkoopverpakking, stuksverpakking geldt: gebruik van de GLN-code is toegestaan, mits vooraf toestemming door KCB is verleend: zie Toelichting Aanduidingsvoorschriften.

Open omverpakkingen

Open omverpakkingen hoeven niet aangeduid te zijn als deze correct en volledig aangeduide stuksverpakkingen of open voorverpakkingen bevatten. Hierbij is wel een palletaanduiding verplicht (zie Toelichting Aanduidingsvoorschriften). (Dit geldt niet voor gesloten omverpakkingen.)

Stuksverpakking en open verkoopverpakking hoeven niet apart aangeduid te worden als deze in een correct en volledig aangeduide omverpakking zitten. Als er wel een aanduiding op deze verpakking wordt gevoerd, mag deze niet tegenstrijdig zijn met de aanduidingen op de omverpakking. Voor beide geldt, als er op een aanduiding wordt gevoerd, hoeven niet alle verplichte aanduidingen vermeld te worden. (Harmonisatie [BLE IAT Bonn 25-27 maart 2019](#))

(vervolg van A): Specifieke Handelsnorm - omverpakking, open verkoopverpakking, stuksverpakking

	1. Identificatie	2. Land van Oorsprong	3. Productnaam (indien niet van buitenaf zichtbaar)	4a. Soort	4b. Variëteit	4c. Kleur vruchtvlies	4d. Handelstype	5. Klasse	6. Grootte klasse	7. Aantal stuks	8. Nettogewicht	9. Naogstbehandeling
Aardbei	x	x	x					x				
Appel	x	x ⁽¹⁾	x		x (incl. miniatuurvariëteiten)			x	x ⁽²⁾	x ⁽³⁾		
Citrus	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁴⁾	x ⁽⁵⁾	x ⁽⁶⁾			x	x ⁽²⁾			x ⁽⁷⁾
Kiwi	x	x	x			x indien niet groen		x	x ⁽²⁾			
Paprika	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁸⁾					x	x ⁽²⁾			
Peer	x	x ⁽¹⁾	x		x			x	x ⁽²⁾	x ⁽³⁾		
Perzik & nectarine	x	x	x			x		x	x ⁽²⁾			
Sla & (krul)andijvie	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁸⁾⁽⁹⁾					x	x ⁽²⁾			
Tafeldruif	x	x ⁽¹⁾	x		x			x				
Tomaat	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁸⁾				x ⁽¹⁰⁾	x	x ⁽²⁾			
Groene banaan	x	x	x		x (Handelstype of variëteit moet vermeld.)		x (Handelstype of variëteit moet vermeld.)	x	x ⁽²⁾		x op omverpakking	

(1): Bij meerdere kleuren, variëteiten en/of handelstypen met verschillend land van oorsprong, dan moet per kleur, variëteit en/of handelstype het land van oorsprong worden aangeduid.

(2): Grootte klasse

Appel: Minimum- en maximumdiameter of minimum- en maximumgewicht. Variëteiten van miniatuurappelen hoeven niet te voldoen aan de sorteringsvoorschriften en sortering hoeft niet te worden aangeduid.

Citrus: Uitgedrukt als minimum- en maximumgrootte (mm), aantal stuks of grootteklassecode, evt. gevolgd door een minimum- en maximumgrootte of minimum- en maximaantal.

Kiwi: Uitgedrukt als minimum- en maximumgewicht.

Paprika: Indien gesorteerd, middels minimum- en maximumdiameter of minimum- en maximumgewicht. Geldt ook voor minipaprika's

Peer: Minimum- en maximumdiameter of minimum- en maximumgewicht.

Perzik & nectarine: Indien gesorteerd, middels minimum- en maximumdiameter (mm), minimum- en maximumgewicht (g) of grootteklassecode.

Sla & (krul)andijvie: Aantal stuks of minimumgewicht per stuk; het aantal stuks mag een absoluut getal of een minimum-maximum aantal zijn, bijvoorbeeld 9-12 stuks, mits het product voldoet aan de uniformiteitseisen.

Tomaat: Indien gesorteerd, middels minimum- en maximumdiameter, minimum- en maximumgewicht, grootteklassecode of aantal stuks gevolgd door minimum- en maximumgrootte. Miniproducten van tomaat hoeven niet te voldoen aan de sorteringsvoorschriften en sortering hoeft niet te worden aangeduid.

Groene banaan Minimumlengte.

(3): Indien op rijen en in lagen gerangschikt, mag grootteklasse vervangen worden door aantal stuks, waarbij bij Nederlands product bovendien de lagen gescheiden moeten zijn door een pakblad of, bij eenlaagsverpakking, in een pakblad moeten zijn verpakt.

(4) Indien het mengsel van verschillende soorten citrusvruchten is, dan 'mengsel van citrusvruchten' of gelijkwaardige formulering vermelden + de gangbare naam van de verschillende soorten.

(5): Geldt alleen bij satsuma's en clementines en bij mengsels van citrusvruchten.

(6): Voor citroenen is naam van de variëteit facultatief.

Voor „satsuma's" en „clementines" is de naam van de variëteit facultatief. Voor andere mandarijnen en hybriden daarvan is de naam van de variëteit verplicht. Indien er meer dan 10 pitten in clementines zitten, moet „met pitten" vermeld worden bij de aanduiding. Indien (facultatief) de term „zonder pitten" gebruikt wordt kunnen de vruchten af en toe een pit bevatten.

(7): Indien bekend vermelden van de conserveringsmiddelen of andere chemische substanties die na de oogst zijn gebruikt. Bv. 'Waxen' is onvoldoende, het middel moet expliciet worden genoemd.

(8): Indien het een mengsel van variëteiten/kleuren/handelstypen is dan 'mengsel van ...' of gelijkwaardige formulering vermelden.

(9): Wanneer het product afkomstig is van glasteelt moet dit worden vermeld.

(10): Het vermelden van het handelstype is verplicht als het product niet van buitenaf zichtbaar is.

Informatieblad B: Specifieke Handelsnorm - voorverpakking (= gesloten verkoopverpakking consumentenverpakking)

VOORBEELDEN:

- flowpack met een tros tomaten
- Flowpack paprika's
- gesloten doosje nectarines

Producten van hetzelfde botanische geslacht mogen samen in een verpakking worden verpakt (bv. stoplicht paprika), op voorwaarde dat de producten in de verpakking:

- Uniform zijn van kwaliteit;
- Uniform zijn van land van oorsprong per betrokken kleur, variëteit en/of handelstype.

Aanduidingen op voorverpakkingen moeten:

- juist zijn;
- geen aanleiding geven tot misvatting;
- op iedere collo vermeld zijn;

In de handelsfase kan het voorkomen dat de individuele voorverpakkingen nog niet zijn aangeduid. Dit is toegestaan als deze in een correct en volledig aangeduide omverpakking zitten. Aanvullend geldt als er op een voorverpakking een aanduiding wordt gevoerd, moet de voorverpakking volledig worden aangeduid (alle verplichte aanduidingen).

- deugdelijk aangebracht zijn;
- op één kant van de verpakking gegroepeerd zijn (één gezichtsveld dus nooit de binnenkant!)
Uitzondering voorverpakking: Een gedeelte van de aanduidingen kan bij geprint elders (bijv. op de onderkant of op de deksel), bij de overige aanduidingen moet dan een verwijzing staan (bijv. Land van Oorsprong: Zie onderzijde), zodat aanduidingen gegroepeerd blijven.;
- duidelijk leesbaar en onuitwisbaar aangebracht zijn;
- in één van de 24 officiële EU-talen vermeld zijn (zie ook Toelichting Aanduidingsvoorschriften);
- ook voldoen aan WIL en Verordening (EU) nr. 1169/2011. Toezicht op deze vereisten valt onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) zie: [het Handboek Etikettering van levensmiddelen van de NVWA](#).

VERPLICHTE AANDUIDINGEN IN HET ALGEMEEN:

Identificatie verpakker/verzender	Land van Oorsprong (LvO)	Product- en handelskenmerken (zie ook aanduidingsvoorschriften per product)
1. NAW verpakker en/of verzender OF Term: 'Verpakt voor:' NAW verkoper + code verpakker en/verzender: <ul style="list-style-type: none"> ▪ KCB 0000 of ▪ SKAL 0000 of ▪ GLN 0000.^a of ▪ Verpakkerscode 0000^a 	2. Term 'LvO' of 'Origine' + volledige naam (geen ISO-landencode). Indien van toepassing per betrokken kleur, variëteit en/of handelstype oorsprong aanduiden.	3. Productnaam of afbeelding 4. Soort/variëteit/kleurvruchtvlies/handelstype 5. Klasse 6. Grootteklasse 7. Aantal stuks 8. Nettogewicht 9. Naoogstbehandeling 10. Levensmiddelen wetgevingseisen (o.a. WIL en R1169/2011) o.a. - NAW naam/handelsnaam en adres van verantwoordelijke exploitant - Partij identificatie (lot)code ^b - Etc.

^a = GLN is eigen unieke verpakkerscode dus per definitie toegestaan. Geen toestemming van het KCB nodig. Voor elke eigen unieke verpakkerscode geldt: de verkoper moet, waar nodig alle door de controle instantie noodzakelijk geachte inlichtingen met

betrekking tot de betekenis van de code verstrekken zie Toelichting Aanduidingsvoorschriften.

^{b=} Partij identificatie code: gebruik van deze code is verplicht (Warenwetbesluit informatie levensmiddelen (WIL) art. 4). Toezicht op gebruik Partij identificatie (lot)code valt onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) zie: [het Handboek Etikettering van levensmiddelen van de NVWA](#).

vervolg van B: Specifieke Handelsnorm – voorverpakking

	1. Identificatie verpakker/verzender	2. Land van Oorsprong	3. Productnaam (indien niet van buitenaf zichtbaar)	4a. Soort	4b. Variëteit	4c. Kleur vrucht/vlees	4d. Handelstype	5. Klasse	6. Grootte klasse	7. Aantal stuks	8. Nettogewicht	9. Naoogstbehandeling
Aardbei	x	x	x					x			x ⁽¹¹⁾	
Appel	x	x ⁽¹⁾	x		x (incl. miniatuur-variëteiten)			x	x ⁽²⁾	x ⁽³⁾	x ⁽¹¹⁾	
Citrus	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁴⁾	x ⁽⁵⁾	x ⁽⁶⁾			x	x ⁽²⁾		x ⁽¹¹⁾	x ⁽⁷⁾
Kiwi	x	x	x			x indien niet groen		x	x ⁽²⁾		x ⁽¹¹⁾	
Paprika	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁸⁾					x	x ⁽²⁾		x ⁽¹¹⁾	
Peer	x	x ⁽¹⁾	x		x			x	x ⁽²⁾	x ⁽³⁾	x ⁽¹¹⁾	
Perzik & nectarine	x	x	x			x		x	x ⁽²⁾		x ⁽¹¹⁾	
Sla & (krul)andijvie	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁹⁾⁽¹⁰⁾					x	x ⁽²⁾		x ⁽¹¹⁾	
Tafeldruif	x	x ⁽¹⁾	x		x			x			x ⁽¹¹⁾	
Tomaat	x	x ⁽¹⁾	x ⁽⁸⁾				x ⁽¹⁴⁾	x	x ⁽²⁾		x ⁽¹¹⁾	
Groene banaan	x	x	x		x (Handelstype of variëteit moet vermeld.)		x (Handelstype of variëteit moet vermeld.)	x	x ⁽²⁾		x ⁽¹¹⁾	

(1): Bij meerdere kleuren, variëteiten en/of handelstypen met verschillend land van oorsprong, dan moet per kleur, variëteit en/of handelstype het land van oorsprong worden aangeduid.

(2): Grootte klasse

Appel:	Minimum- en maximumdiameter of minimum- en maximumgewicht. Variëteiten van miniatuurappelen hoeven niet te voldoen aan de sorteringsvoorschriften en sortering hoeft niet te worden aangeduid.
Citrus:	Uitgedrukt als minimum- en maximumgrootte (mm), aantal stuks of grootteklassecode, evt. gevolgd door een minimum- en maximumgrootte of minimum- en maximaantal.
Kiwi:	Uitgedrukt als minimum- en maximumgewicht.
Paprika:	Indien gesorteerd, middels minimum- en maximumdiameter of minimum- en maximumgewicht. Geldt ook voor minipaprika's
Peer:	Minimum- en maximumdiameter of minimum- en maximumgewicht.
Perzik & nectarine:	Indien gesorteerd, middels minimum- en maximumdiameter (mm), minimum- en maximumgewicht (g) of grootteklassecode.
Sla & (krul)andijvie:	Aantal stuks of minimumgewicht per stuk; het aantal stuks mag een absoluut getal of een minimum-maximum aantal zijn, bijvoorbeeld 9-12 stuks, mits het product voldoet aan de uniformiteitseisen.
Tomaat	Indien gesorteerd, middels minimum- en maximumdiameter, minimum- en maximumgewicht, grootteklassecode of aantal stuks gevolgd door minimum- en maximumgrootte. Miniproducten van tomaat hoeven niet te voldoen aan de sorteringsvoorschriften en sortering hoeft niet te worden aangeduid.
Groene banaan	Minimumlengte.

(3): Indien op rijen en in lagen gerangschikt, mag grootteklasse vervangen worden door aantal stuks, waarbij bij Nederlands product bovendien de lagen gescheiden moeten zijn door een pakblad of, bij eenlaagsverpakking, in een pakblad moeten zijn verpakt.

(4) Indien het mengsel van verschillende soorten citrusvruchten is, dan 'mengsel van citrusvruchten' of gelijkwaardige formulering vermelden + de gangbare naam van de verschillende soorten.

(5): Geldt alleen bij satsuma's en clementines en bij mengsels van citrusvruchten.

(6): Voor citroenen is naam van de variëteit facultatief.

Voor „satsuma's" en „clementines" is de naam van de variëteit facultatief. Voor andere mandarijnen en hybriden daarvan is de naam van de variëteit verplicht. Indien er meer dan 10 pitten in clementines zitten, moet „met pitten" vermeld worden bij de aanduiding. Indien (facultatief) de term „zonder pitten" gebruikt wordt kunnen de vruchten af en toe een pit bevatten.

(7): Indien bekend vermelden van de conserveringsmiddelen of andere chemische substanties die na de oogst zijn gebruikt. Bv. 'Waxen' is onvoldoende, het middel moet expliciet worden genoemd.

(8): Indien het een mengsel van variëteiten/kleuren/handelstypen is dan 'mengsel van ...' of gelijkwaardige formulering vermelden.

(9): Wanneer het product afkomstig is van glasteelt moet dit worden vermeld.

(10): Het vermelden van het handelstype is verplicht als het product niet van buitenaf zichtbaar is.

(11): Op voorverpakte producten in de zin van Verordening (EU) nr. 1169/2011 moet, naast alle in de handelsnormen voorgeschreven gegevens, ook het nettogewicht aangegeven. Op producten die gewoonlijk per aantal stuks worden verkocht, is de verplichting om het nettogewicht aan te geven evenwel niet van toepassing indien het aantal stuks vanaf de buitenkant duidelijk zichtbaar is en gemakkelijk kan worden geteld of indien dit aantal op het etiket is vermeld.

Informatieblad C: Algemene Handelsnorm - omverpakking, open verkoopverpakking, stuksverpakking

VOORBEELDEN:

- transportdoos met 6 bloemkolen (omverpakking)
- open doosje frambozen (open verkoopverpakking)
- gesealde komkommer (stuksverpakking)

Aanduidingen op de verpakking moeten:

- juist zijn;
- geen aanleiding geven tot misvatting;
- op iedere collo vermeld zijn;
- deugdelijk aangebracht zijn;
- op één kant van de verpakking gegroepeerd zijn (één gezichtsveld dus nooit de binnenkant!)
- duidelijk leesbaar en onuitwisbaar aangebracht zijn;
- in één van de 24 officiële EU-talen vermeld zijn, d.w.z. in de taal van het land van oorsprong of in de taal van het land van bestemming (zie ook Toelichting Aanduidingsvoorschriften).

VERPLICHTE AANDUIDINGEN:

Identificatie verpakker/verzender	Land van Oorsprong
1. NAW verpakker en/of verzender OF Term: 'Verp/verz' of 'Packed by': <ul style="list-style-type: none">▪ (NL) KCB 0000^a <i>of</i>▪ (NL) SKAL 0000^a <i>of</i>▪ (NL) GLN 0000^a	2. Term: 'LvO' of 'Origine' + volledige naam (geen ISO-landencode)

^a = **Basis regel:** Voor alle verpakkingen, behalve voorverpakkingen, geldt als het land van oorsprong van het product verschilt van het land van verpakken/verzenden, dan moet het KCB-nummer, SKAL-nummer, GLN of een door een officiële dienst erkende code zoals opgenomen in de Code Mark Registry van de UNECE (<http://www.unece.org/trade/agr/usefulmaterials.html>), voorafgegaan worden door 'NL'.

Advies: Voor in Nederland verpakt product adviseert het KCB om altijd, ongeacht het land van oorsprong van het product, de toevoeging 'NL' voor het nummer op te nemen. Zo worden misverstanden voorkomen.

^b = Gebruik van de GLN-code is toegestaan, mits vooraf toestemming door KCB is verleend: zie Toelichting Aanduidingsvoorschriften.

Open omverpakkingen hoeven niet aangeduid te zijn als deze correct en volledig aangeduide stuksverpakkingen of open omverpakkingen bevatten. Hierbij is wel een palletaanduiding verplicht (zie Toelichting Aanduidingsvoorschriften). (Dit geldt niet voor gesloten omverpakkingen.)

Stuksverpakking en **open verkoopverpakking** hoeven niet apart aangeduid te worden als deze in een correct en volledig aangeduide omverpakking zitten. Als er wel een aanduiding op deze verpakking wordt gevoerd, mag deze niet tegenstrijdig zijn met de aanduidingen op de omverpakking.

Voor beide geldt, als er op een aanduiding wordt gevoerd, hoeven niet alle verplichte aanduidingen vermeld te worden. (Harmonisatie [BLE IAT Bonn 25-27 maart 2019](#))

Informatieblad D: Algemene Handelsnorm – voorverpakking (= gesloten verkoopverpakking consumentenverpakking)

VOORBEELDEN:

- gesloten doosje blauwe bessen
- netje uien
- netje avocado's

Producten van hetzelfde botanische geslacht mogen samen in een verpakking worden verpakt (bv. een netje met verschillende kleuren uien), op voorwaarde dat de producten in de verpakking:

- Uniform zijn van land van oorsprong per betrokken kleur, variëteit en/of handelstype.

Aanduidingen op voorverpakkingen moeten:

- juist zijn;
- geen aanleiding geven tot misvatting;
- op iedere collo vermeld zijn;
In de handelsfase kan het voorkomen dat de individuele voorverpakkingen nog niet zijn aangeduid. Dit is toegestaan als deze in een correct en volledig aangeduide omverpakking zitten. Aanvullend geldt als er op een voorverpakking een aanduiding wordt gevoerd, moet de voorverpakking volledig worden aangeduid (alle verplichte aanduidingen).
- deugdelijk aangebracht zijn;
- op één kant van de verpakking gegroepeerd zijn (één gezichtsveld dus nooit de binnenkant!)
Uitzondering voorverpakking: Een gedeelte van de aanduidingen kan bij geprint elders (bijv. op de onderkant of op de deksel), bij de overige aanduidingen moet dan een verwijzing staan (bijv. Land van Oorsprong: Zie onderzijde), zodat aanduidingen gegroepeerd blijven.;
- duidelijk leesbaar en onuitwisbaar aangebracht zijn;
- in één van de 24 officiële EU-talen vermeld zijn, d.w.z. in de taal van het land van oorsprong of in de taal van het land van bestemming (zie ook Toelichting Aanduidingsvoorschriften);
- ook voldoen aan WIL en Verordening (EU) nr. 1169/2011. Toezicht op deze vereisten valt onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) zie: [het Handboek Etikettering van levensmiddelen van de NVWA](#).

VERPLICHTE AANDUIDINGEN:

Identificatie verpakker/verzender	Land van Oorsprong	Product- en handelskenmerken (zie ook aanduidingsvoorschriften per product)
1. NAW verpakker en/of verzender OF Term: 'Verpakt voor:' NAW verkoper + code verpakker en/verzender: <ul style="list-style-type: none">▪ KCB 0000 of▪ SKAL 0000 of▪ GLN 0000^a of▪ Verpakkerscode 0000^a	2. Term: 'LvO' of 'Origine' + volledige naam (geen ISO-landencode). Indien van toepassing per betrokken kleur, oorsprong aanduiden.	3. Nettogewicht 4. Levensmiddelen wetgevingseisen (o.a. WIL en R1169/2011) o.a. <ul style="list-style-type: none">- NAW naam/handelsnaam en adres van verantwoordelijke exploitant- Partij identificatie (lot)code^b- Etc.

^a = GLN is eigen unieke verpakkerscode dus per definitie toegestaan. Geen toestemming van het KCB nodig. Voor elke eigen unieke verpakkerscode geldt: de verkoper moet, waar nodig alle door de controle instantie noodzakelijk geachte inlichtingen met betrekking tot de betekenis van de code verstrekken zie Toelichting Aanduidingsvoorschriften.

^b = Partij identificatie code: gebruik van deze code is verplicht (Warenwetbesluit informatie levensmiddelen (WIL) art. 4). Toezicht op gebruik Partij identificatie (lot)code valt onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) zie: [het Handboek Etikettering van levensmiddelen van de NVWA](#).

Informatieblad E1: Mengsels SHN en/of AHN tot maximaal 5 kg² netto (= consumentenverpakking)

OVERWEGING VAN DE WETGEVER

Op grond van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011³ mogen verpakkingen met een nettogewicht van 5 kg² of minder die mengsels van verschillende soorten groenten en fruit bevatten, in de handel worden gebracht. Om eerlijke handelsvoorwaarden te waarborgen en tegemoet te komen aan de vraag van sommige consumenten naar dergelijke mengsels, moeten identieke regels gelden voor verpakkingen met verschillende soorten fruit en verpakkingen met verschillende soorten groenten.

Verpakkingen met een nettogewicht van 5 kg² of minder, die mengsels van verschillende soorten (**van verschillende botanische geslachten**) fruit, verschillende soorten groenten of verschillende soorten groenten en fruit bevatten.

VOORBEELDEN VAN VERPAKKING MET MENGSEL:	Geen verpakking met mengsel:
<ul style="list-style-type: none"> • Voorverpakking, schaalte met appels en peren (SHN, meerdere botanische geslachten); • Voorverpakking, schaalte met bloemkool en broccoli (AHN, meerdere botanische geslachten); • Voorverpakking, lasagnepakket met tomaten, paprika (SHN), ui en prei (AHN); • Omverpakking met 4 kg appels en peren (SHN, meerdere botanische geslachten); • Omverpakking, transportdoos met 10x 250 gram mix van blauwe bessen en framboos (AHN, meerdere botanische geslachten); • Open verkoopverpakking met 2 appels en mandarijn (SHN, meerdere botanische geslachten); • Fruitbox van 4 kg met verschillende soorten fruit bedoeld voor de consument (SHN en AHN, meerdere botanische geslachten). 	<ul style="list-style-type: none"> • Een schaalte met verschillende variëteiten appels is geen mengsel (aanduiden volgens informatieblad B). • Een schaalte met verschillende kleuren wortelen (bv. Regenboog wortelmix) of een netje met verschillende kleuren uien is geen mengsel (aanduiden volgens informatieblad D). • Als een mengsel een gesneden product bevat, bijvoorbeeld een teentje knoflook in een soeppakket of een halve bloemkool in een wokpakket, wordt de gehele verpakking beschouwd als “panklaar” of “etensklaar”, en uitgezonderd van EU handelsnormen en de bijbehorende aanduidingsverplichtingen.

Aanduidingen op de verpakking moeten:

- juist zijn;
- geen aanleiding geven tot misvatting;
- op iedere collo vermeld zijn;
- deugdelijk aangebracht zijn;
- op één kant van de verpakking gegroepeerd zijn (één gezichtsveld dus nooit de binnenkant!)
Uitzondering voorverpakking: Een gedeelte van de aanduidingen kan bij geprint elders (bijv. op de onderkant of op de deksel), bij de overige aanduidingen moet dan een verwijzing staan (bijv. Land van Oorsprong: Zie onderzijde), zodat aanduidingen gegroepeerd blijven.;
- duidelijk leesbaar en onuitwisbaar aangebracht zijn;
- in één van de 24 officiële EU-talen vermeld zijn
- wanneer het een voorverpakking betreft: ook voldoen aan WIL en Verordening (EU) nr. 1169/2011. Toezicht op deze vereisten valt onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) zie: [het Handboek Etikettering van levensmiddelen van de NVWA](#).

² Per 1-1-2025 geldt hier 10 kg

³ (Per 1-1-2025 wordt deze verordening vervangen door EU-Verordeningen nr. 2429/2023 en nr. 2430/2023).

Verder geldt specifiek voor een mengsel dat:

- Producten van homogene kwaliteit moeten zijn en overeenkomstig de relevante handelsnormen.
- Per botanisch geslacht moet de open verkoopverpakking of voorverpakking conform het handelstype worden aangeduid (zie Informatieblad A, B, C en D).
- Voorverpakkingen moeten worden aangeduid met het nettogewicht.
- Verpakkingen met mengsels mogen de consument niet misleiden.

Het land van oorsprong (LvO) moet op één van de volgende manieren worden aangeduid:

- Indien alle producten uit hetzelfde land komen: het land (bijvoorbeeld: LvO: Nederland).
- Indien verschillende producten uit verschillende landen:
 - ✓ per product het land (bijvoorbeeld 'LvO: Appelen - Oostenrijk - / LvO: Peren – Nederland'); of
 - ✓ 'mengsel van uit de EU afkomstig fruit' of 'mengsel van uit de EU afkomstige groenten' of 'mengsel van uit de EU afkomstige groenten en fruit'; of
 - ✓ 'mengsel van niet uit de EU afkomstig fruit' of 'mengsel van niet uit de EU afkomstige groenten' of 'mengsel van niet uit de EU afkomstige groenten en fruit'; of
 - ✓ 'mengsel van uit de EU en niet uit de EU afkomstig fruit', 'mengsel van uit de EU en niet uit de EU afkomstige groenten' of 'mengsel van uit de EU en niet uit de EU afkomstige groenten en fruit'.

Informatieblad E2: Mengverpakking SHN en/of AHN van meer dan 5 kg⁴ netto (= consumentenverpakking)

OVERWEGING VAN DE WETGEVER

Op grond van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 543/2011 mogen verpakkingen met een nettogewicht van 5 kg⁴ of minder die mengsels van verschillende soorten groenten en fruit bevatten, in de handel worden gebracht. Om eerlijke handelsvoorwaarden te waarborgen en tegemoet te komen aan de vraag van sommige consumenten naar dergelijke mengsels, moeten identieke regels gelden voor verpakkingen met verschillende soorten fruit en verpakkingen met verschillende soorten groenten.

Mengverpakking van meer dan 5 kg⁴ netto bevatten producten **van verschillende botanische geslachten**. Een verpakking met verschillende variëteiten appels is geen mengsel (Aanduiden volgens informatieblad B).

VOORBEELDEN:

- verpakking met appels en peren (SHN, meerdere botanische geslachten)
- verpakking met ananassen en meloenen (AHN, meerdere botanische geslachten)

Aanduidingen op de verpakking moeten:

- juist zijn;
- geen aanleiding geven tot misvatting;
- op iedere collo vermeld zijn;
- deugdelijk aangebracht zijn;
- op één kant van de verpakking gegroepeerd zijn (één gezichtsveld dus nooit de binnenkant!)
Uitzondering voorverpakking: Een gedeelte van de aanduidingen kan bij geprint elders (bijv. op de onderkant of op de deksel), bij de overige aanduidingen moet dan een verwijzing staan (bijv. Land van Oorsprong: Zie onderzijde), zodat aanduidingen gegroepeerd blijven.;
- duidelijk leesbaar en onuitwisbaar aangebracht zijn;
- in één van de 24 officiële EU-talen vermeld zijn, d.w.z. in de taal van het land van oorsprong of in de taal van het land van bestemming (zie ook Toelichting Aanduidingsvoorschriften).

Per botanisch geslacht moet de open verkoopverpakking of voorverpakking conform het handelstype worden aangeduid (zie Informatieblad A, B, C en D).

HET LAND VAN OORSPRONG MOET EXPLICIET PER PRODUCT WORDEN AANGEGEVEN.

Voor mengsels van meer dan 5 kg netto kan geen gebruik worden gemaakt van de versimpelde aanduiding voor land van oorsprong. Het land van oorsprong moet expliciet per product worden aangegeven.

Het land van oorsprong (LvO) moet op de volgende manieren worden aangeduid:

- Indien alle producten uit hetzelfde land komen: het land (bijvoorbeeld: LvO: Nederland).
- Indien verschillende producten uit verschillende landen:
 - per product het land (bijvoorbeeld 'LvO: Appelen - Oostenrijk - / LvO: Peren – Nederland') en indien van toepassing per betrokken kleur, variëteit en/of handelstype.

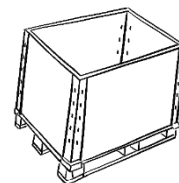
⁴ Per 1-1-2025 geldt hier 10 kg

Informatieblad F: Bulkverpakkingen zoals voorraadbakken, kuubskisten, bins, big bags, etc.

Producten die verladen worden in bulkverpakkingen zoals voorraadbakken, kuubskisten, bins en big bags dienen per bulkverpakking te zijn aangeduid met alle vereiste informatie, zover op dat moment bekend is. De aanduiding moet op iedere bulkverpakking zijn aangebracht en moet blijven zitten tot het moment van de volgende pakhandeling. De aanduidingen op de bulkverpakking dienen volledig en juist te zijn en overgenomen te worden op de verpakking na de pakhandeling.

VOORBEELDEN:

- Kuubskist appels of peren
- Kuubskist kolen
- Bigbag uien

Bij het aanduiden van bulkverpakkingen wordt onderscheid gemaakt in ongesorteerde producten (bijv. net geogst product) en voorgesorteerde producten. Daarbij gelden de volgende verplichte aanduidingen:

1. <u>Ongesorteerd product in bulkverpakkingen</u>	2. <u>Voorgesorteerd product in bulkverpakkingen</u>
<p>Ongesorteerd product in kuubskisten c.q. voorraadbakken dat wordt opgeslagen of vervoerd naar de opslag- of verpakkingslocatie (buiten het teeltbedrijf), moet per kuubskist/voorraadbak worden aangeduid met:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ NAW-gegevens van de verzender (=producent/teeltbedrijf); ▪ Land van oorsprong; ▪ Variëteit, indien van toepassing. 	<p>Voorgesorteerd product in kuubskisten c.q. voorraadbakken dat wordt opgeslagen of vervoerd naar de opslag- of verpakkingslocatie, moet het product per kuubskist/voorraadbak als volgt worden aangeduid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ NAW-gegevens van de verzender (= producent/teeltbedrijf); ▪ Land van oorsprong; ▪ Variëteit, indien van toepassing; ▪ Overige aanduidingen conform Verordening (EU) nr. 543/2011⁵, voor zover bekend op het moment van verzenden van het product, zoals bijv.: productnaam, klasse, sortering, etc.

⁵ (Per 1-1-2025 wordt deze verordening vervangen door EU-Verordeningen nr. 2429/2023 en nr. 2430/2023).

Informatieblad G: Uitgezonderd van de EU-Handelsnormen en de bijbehorende aanduidingsverplichtingen

De EU-handelsnormen zijn van toepassing op onbewerkte, verse producten van de sector groenten en fruit en de onrijpe (groene) bananen van GN-code 0803 00 van de sector bananen (m.u.v. „plantains” en vijgbananen). Het gaat om producten die bestemd zijn om intact (in de zin van “in het geheel”) vers aan de consument te worden geleverd. Zie [Bijlage I deel IX en deel XI van Verordening \(EU\) nr. 1308/2013](#).

Een lijst van verse producten die zijn uitgezonderd van de EU-handelsnormen is te raadplegen via <https://kcb.nl/handelsnormen>). Het betreft een niet limitatieve lijst met op voorhand de hieronder genoemde drie uitzonderingen. De vermelding van het land van oorsprong is handelsnorm overstijgend en geldt ook voor de producten uitgezonderd van de handelsnorm⁶.

Op voorhand uitgezonderd van de EU-handelsnormen: Diervoeder

producten die, mits ze duidelijk gemarkeerd zijn met de woorden “bestemd voor diervoeder” of een andere gelijkwaardige formulering: bestemd zijn voor diervoeder

Op voorhand uitgezonderd van de EU-handelsnormen: Industrie / verwerking / bewerking

producten die, mits ze duidelijk gemarkeerd zijn met de woorden “bestemd voor verwerking” of “voor industrie” of een andere gelijkwaardige formulering:

- bestemd zijn voor industriële verwerking;
- bestemd zijn voor hieronder genoemde bewerking;

Op voorhand uitgezonderd van de EU-handelsnormen: Bewerkte producten

Groenten en fruit (vermeld in deel IX van bijlage I bij Verordening (EU) nr. 1308/2013) die een bewerking hebben ondergaan die verder gaat dan de mate van bijsnijden als bedoeld in de geldende specifieke norm van de UNECE, of niet intact zijn in de zin van de algemene handelsnorm (*zo zijn opgemaakt of versneden dat ze “etensklaar” of panklaar” zijn*) en klaar zijn om rechtstreeks vers of gekookt te worden geconsumeerd;

Voor interpretatie van “intact” m.b.t. Algemene Handelsnormproducten gelden de internationale UNECE standaarden: <https://unece.org/trade/wp7/FFV-Standards>

UITGEZONDERD VAN DE EU-HANDELSNORMEN	EU-HANDELSNORMEN VAN TOEPASSING (DUS NIET UITGEZONDERD VAN HANDELSNORM)
<ul style="list-style-type: none">• Onder bewerkte producten wordt o.a. verstaan: in blokjes of plakjes gesneden, geraspte of geschilde groenten en fruit, maar ook “topped and tailed” boontjes (boontjes met beide uiteinden verwijderd) of babymais klaar om in een salade te worden gemengd.• Onder bewerkte producten wordt volgens UNECE per 28-12-2023⁷ o.a. verstaan peultjes en sugar snaps met beide einden verwijderd.• Producten van de sector bewerkte groenten en fruit producten (gekookt, gestoomd, gedroogd, gefermenteerd, gepureerd et.)• Gerijpte producten van de sector bananen	<ul style="list-style-type: none">• Na oogst gewassen product wordt niet gezien als bewerking.• Doperwten intact (= incl. peul)• Doperwten zonder peul zijn intact volgens UNECE⁶• Peultjes en sugar snaps met beide einden verwijderd waren intact volgens UNECE tot 28-12-2023⁶

Producten bestemd voor donatie: Meer informatie hierover vindt u in [TL 012 Afkeuringen Of Schenking Partij Naar Voedselbanken](#) waarvan de meest recente versie online te raadplegen is via <https://kcb.nl/handelsnormen>

⁶ Conform artikel 76, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 en artikel 3 van Verordening (EU) 2023/2429

⁷ <https://unece.org/trade/documents/1962/02/standards/peas> updated 28-12-2023

Informatieblad H: Aanduiding industrie of diervoeder

Bestemming aanduiden per collo

Verse producten die bestemd zijn voor industriële verwerking of diervoeder moeten per collo met de term 'industrie' of 'diervoeder' worden aangeduid. Deze producten zijn uitgezonderd van de EU-Handelsnormen en de bijbehorende aanduidingsverplichtingen. De vermelding van het land van oorsprong is handelsnorm overstijgend en geldt ook voor de producten uitgezonderd van de handelsnorm⁸.

Op de begeleidende documenten van een zending met een industriële bestemming moet altijd de bestemming 'industrie' of 'diervoeder' en het land van oorsprong vermeld staan.

Producten die zijn aangeduid met 'industrie' of 'diervoeder' moeten naar een industriële bestemming (bijvoorbeeld een snijderij of een producent van producten voor de sector bewerkte groenten en fruit producten (gekookt, gestoomd, gedroogd, gefermenteerd, gepureerd et.)) of voor de diervoedersector bestemd zijn. Producten aangeduid met deze bestemming mogen niet op de versmarkt worden afgezet.

Als producten bedoeld zijn voor de industrie of de diervoedersector maar niet als zodanig zijn aangeduid, dan moeten zij voldoen aan de EU-Handelsnormen en de bijbehorende aanduidingsverplichtingen.

Uitzondering op de verplichte aanduiding per collo

Onder voorwaarden kan de aanduiding per collo vervangen worden door een palletaanduiding (zie onderstaande tabel).

Verplichte aanduiding industrieproducten:

Vermelding aanduidingen per	Verplichte aanduidingen
Collo ^a	Term 'industrie', 'diervoeder', 'voerpeen' ^b o.i.d.
Pallet (aanduiding A4 aan twee zijden op iedere pallet) Het gebruik van een palletaanduiding is alleen van toepassing op handelsstromen Nederlands product, binnen Nederland;	Term 'industrie', 'diervoeder', o.i.d. + <ul style="list-style-type: none">▪ NAW verzender(=producent/teeltbedrijf) +▪ NAW ontvanger (industriële verwerker/ tussenopslag)
Zending los verladen product	Term 'industrie', 'diervoeder', o.i.d. op begeleidende document

^a = Bij citrus of hybriden hiervan bestemd voor industrie, moet altijd per verpakkingseenheid het land van oorsprong worden aangeduid (fyto-sanitaire eis voor zowel EU-lidstaten als derde landen).

^b = Indien peen als diervoeder aan de consument wordt verkocht (bv. 10 kg zakken bij Boerenbond of Welkoop)

⁸ Conform artikel 76, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 en artikel 3 van Verordening (EU) 2023/2429